

Bu ilin martında Azərbaycan Yazıçılar Birliyinin Qazax Filialının sədri, Şair, Əməkdar İncəsənət Xadimi Barat Vüsalın 70 yaşını tamam olacağı.
Yubiley münasibətilə onun yaradıcılığı haqqında görkəmli ədəbiyyat və mədəniyyət xadimlərinin dedikləri dəyərli fikirlərdən bir qismini oxucularımıza təqdim etməyi qərara alıq.
Buyurun, tanış olun.

-1-
 Mən həmişə əyalet yazan anlayışının əleyhinə olmuşam. Vaxtı ilə Naxçıvanda Məmməd Səid Ordubadi, Cəlil Məmmədquluzadə, Qazaxda Vaqif, Səməd Vurğun, Şamaxıda Mirzə Ələkbər Sabir və başqaları yazıb yaradıblar.
 Əsas olan harada yaşayıb-yaratmaq yox, necə yazmaq, neyi yazmaq.
 Bu mənada Barat həmişə ədəbiyyata və əbədiyyətə işləyən sözü yazıb.
 Mən onun bir cəhətini ayıca qeyd etmək istəyirəm. Yeni bizim Yazıçılar Birliyinin çox razı qaldığı bir cəhətini qeyd etmək istəyirəm. O da onun Yazıçılar Birliyinin Qazax filialına rəhbərlik etməsidir.
 Qazax dövlətimizin sərhədində yerləşir. Bir yanda Borçalılar yaşayırlar, digər tərəfdə vaxtilə Ermənistanlı soydaşlarımız yaşayırdılar. Öminəm ki, vaxt gələndə yenə yaşayacaqlar. Belə bir üçbucaqda Qazax böyük mədəniyyət mərkəzidir. Belə bir yerdə filiala rəhbərlik etmək Barat Vüsal üçün həm məsuliyyətdir, həm də şərəfidir.

**Alı olmağa qorucumu yoxdu,
 Alı olmağa çöl-çəmən çoxdu.**

Özümün haqqım var Barat çağrılıam, Sözümün haqqı var yaşamaq üçün...

**Anar, AYB-nin sədri,
 Xalq yazıçısı.**

-2-
 Barat Vüsalın şeirləri tanıma çəkilmiş yayı xatırladır, hədəfə dəyincə o, yenedən tanıma çəkilir. Əli tətiklə olan şairin özü də hədəfdədir. Şair hardan keçirsə ora sərhəddir.
 O sərhəddə şairlər daha tez görünür, daha tez yaralanırlar, amma ölmürlər.
 Şairlər yaralı olurlar, yarasız olanda ölürlər. Belkə də şair vətən sözünün sinonimi kimi yaşayır. Elə buna görə də şairin tərcümeyi-hal vətənin tərcümeyi-halidir.
 Başqa şəkildə, başqa yozumda, başqa məzmununda şair yoxdu, vətən deyil. Elə ona görə də şairi nişan vermək-Vətəni nişan vermək deməkdir.
 Artıq öz adı ilə, öz istedadı ilə tanınan görkəmli şairimiz Barat Vüsal mənim fikirlərimi təsdiq edir.

**Biz uzaq düşmüşük toydan-mağardan,
 Kür boyu gördüyüm axar-baxardan.
 Orda üzümüzü sənənsən ağardan,
 Baratsən evin ocaq olubdu!**

**Nəriman Həsənzadə, AYB
 Ağsaqqallar Şurasının sədri,
 Xalq şairi.**

-3-
**Sən bina uçurub, bina tikənsən,
 İnsanı uçurub tikməkdəyəm mən!**

Söhbət esnasında bu beyti mən Baratın dilindən eşitdim və dərin məzmunlu, bütöv bir şeirə bərabər hesab etdim. Onun "Sən kimi olacağam Azərbaycan!" şeirini kövrəlmədən oxumaq, şairə "Əhsən" demədən keçmək olmaz. Qəhər boğaza tıxanır. Bu qəhərlə birlikdə Vətən üçün belə misralar yazan şair Barata görə qürur da var! Bu heqiqət şair nəsidir.

Onun şeirlərində Vətən məfhumu ilə xalq məfhumu vəhdətdədir. Vətən necə qlobal, uca, dərin fikirlərlə, boyalarla təsvir, tərənnüm olunursa xalq da o cür tərənnüm olunur: "Türk ruhu" şeirində diqqət edin:

**Səndə yaşar ruhlər, səndə,
 Ruh verdikcə ruhlan sən də!
 Ruh içində ruh var səndə,
 İçindəki türk ruhu, coş
 Yer üzünün tək ruhu, coş!**

Bu şeir əbədi məhnlərdir. Himndir! Onun əsərlərindən mən bedli sözün qüdrətini və Azərbaycan poeziyasının əsrlərdən gələn etirini duydum. "Ömrünü Qazaxda yaşayan şair" yazıqların Qazax filialının sədriyyəsinə təsadüfən seçilməyib. Mən onun hələ uzun illər öz vəzifəsində qalmasını arzulayıram.

Mən Baratı çox istəyirəm, həm insan, həm də şair kimi!
 Təssüf ki, onu gec tanışlaşsam. Oxuduğum az sayda şeirlərində böyük şair ruhu gördüm və sevdim.

**İsa Muğanna
 Xalq yazıçısı.**

-4-
 Barat Vüsal klassik şeirə, aşiq poeziyası-

nun hem komandiri, hem de esgeridir.
 Əsl şair ədəbiyyata bir dəfəlik gəlir.
 Barat Vüsal da belə şairlərdəndir.
 O, etibar edilesi adamdır, kiçik qardaşım, dostumdur.
 Sevdilim şairlər sırasında Baratın da adı var.

**Yağ qorucunda olardin Qırat,
 Yoxsa yaşamazdin, çatlardin Qırat!
 Qocalma Qıratım, Qocal, Qıratım!**
 ("Qıratın qocalığı")
 Əwvəla, Koroglundun dayağı Qırat burada insanlaşdırılır. Onun taleyi şairi düşündürür, diləndirir. Sonuncu misradakı "Qocalma Qıratım"ta "Qocal Qıratım" fikirləri bir-birinə qarşı qoyulsa da, nəticə etibarilə eyni istəyin, arzusunun ifadəsidir.
 "Qocalma Qıratım" da Qıratla uzun ömür, cavanlıq diləyir, "Qocal Qıratım" da! Yeni çox yaşa, cavan köçmə!
 Mehiz əsl şairlik də burada, sözü söz kimi oynadıb, çaynadıb deməkdədir.

**Hüseyn Arif,
 Xalq şairi.**

-5-
 "Öziz Barat Vüsal!
 Günaydin! Göndərdiyin qəzet, məktub və xüsusilə, şeirlərin ürəyimi dağa döndərdi. Alqış sənə! Gözəl şair kimi yetişirsən...
 "Tələbə qiyməti" şeirin gənciyi ulu və qiymətli görmək istəyən ayıq gözlü bir şairin qələmindən çıxıb. "Puşkini bilməmək ya Dantes olmaq, eyni cinayətdir gözümde mənim!"
 Əla demisən! İmtahan verəndə coğrafiyadan, Xəritə qubuğu. Arazi edin! Bax, şeirdə orijinal söz buna deyərler...
 Yürütdüyün fikri bu dərəcədə səmimi və gözəl demək üçün fitri şair olmalısən. Görünür mütləq günden-günə qüvvələnir. Azərbaycan tarixinə, Azərbaycan dərslərinə qayınyıb qanşırsan. Vətən taleyini öz şəxsi taleyin kimi hiss edirsən. Şair üçün bundan böyük səadət yoxdur."

**Xəlil Rza Ululuz,
 Xalq şairi.**

-6-
 Mənə görə Barat hərbi şairdir. O, hər misrasında, şeirində əsgər kimidir. Barat öz-özü-

-8-
 300 ildən üzü bəri Qazaxda özünün ədəbi yükü, söz xəzinəsi olan, təxəllüsləri "B" herfi ilə başlayan dörd şair yetişib-Molla Vəli Vidadi, Molla Pənah Vaqif, Səməd Vurğun, Barat Vüsal.
 Bu, ya xoş təsadüfdür, ya da tale buyruğu...
 Deyirlər, dünyanın ən dərin gölü Baykəla irili-xırdalı 365 çay axır. Ancaq ondan cəmi bir çay-Yenişey çayı baş götürür.
 Barat Vüsal da çoxsəhəli istedad sahibidir. Onun "Təb" adlı Baykəla vətənpərvərlik, aşiqlik, tarixçilik, təbiətçilik, ilahiyətçilik, türkçülük və s. "çayları" axır...

**Qərib Mehdi,
 Yazıçı-Publisist**

-7-
 Barat Vüsal bizim böyük ədəbiyyatımızın hadisəsidir. Barat Vüsalın şeirlərində üç cəhət xüsusilə diqqəti cəlb edir: Xalq poetik təfəkkürünün ən dərin qatlarından gəlmək, müasir fəlsəfi-ictimai düşüncə səviyyəsinə qəribə və fəal (əslində üsyankar) bir şair-intellekt mövqeyi. Buraya onun sənətkar səmimiyyətini, mütəfəkkir narahatlığını, maarifçi

**Vaqif Səmədoğlu,
 Xalq şairi.**

-9-
 Əziz qardaşım Barat!
 Məktubun və şeirlərin mənə çatdı. Şeirlərini sevdim. Sevdim ki, mənə bu qədər dərin-dən başa düşən oğul var! Qazax camaatı nədənsə öz cənublu qardaşlarını, cənub həsrətini tez başa düşür. Qazağa gəlirik, qazaxlaşmağa, vurğunlaşmağa, baratlaşmağa...

**Səhrab Tahir,
 Xalq şairi.**

-10-
 Hörmətli Vətən oğlu şair Barat Vüsal!
 Şeirlər kitabını açıb "Müallifdən" adlı parçanı oxumaq kifayətdir ki, sənə Allah tərəfindən istedadla mükəffələndiyinə inanasan.
 Sən şair yaranıbsan!

**Mirvərid Dilbazi,
 Xalq şairi.**

-11-
 Her nesil öz yaşdaşını, öz nümayəndəsini daha çox duyur. Hesab edirəm ki, Füzulisi olan bir xalqın şairi olmaq çətindir, bu iş böyük məsuliyyət tələb edir. Barat Vüsal bu məsuliyyəti dərk edən, sözün qadiri- qiymətini bilən şairdir. Söz demək xətrinə heç vaxt kağız tərg etməyən şairdir.
 O, Qazaxda Sözü'nü qeyrətini çəkir!
**Nizaməddin Şəmsizadə,
 Dövlət mükəfətlə laureatı,
 Əməkdar Elm Xadimi.**

**Mirvərid Dilbazi,
 Xalq şairi.**

-12-
 Bu gün "döyüşən" şeirimizdən şikayətlənməyə ələ bir əsas yoxdur. Oxuyun Barat Vüsalın şeirlərini!
 Barat Vüsalın səsi Xalq, Vətən, Millət deyib kürsüdə, tribuna da boğaz cıranların səsi deyil... O Səs Xalq, Vətən, Millət sevgilərini üreynin dilinə poeziyada əks etdirən bir şairin özü-nü ifadəsidir.
 Barat Vüsal kimi şairlərin Xalq, Vətən, Millət adından danışmağa ixtiyar çatır.
**Vaqif Yusif,
 Tənqidçi-Ədəbiyyatşünas**

**Məhəmməd Qasım,
 Azərbaycan Ağsaqqal Birliyinin sədri,
 Əməkdar Elm xadimi.**

-13-
 Qazaxların Əcdad kultu çox güdüdür. Bu, onların epos təfəkküründən irəliləyir. Arasıqılmaz proses kimi əcdad varisində davam edir. (Vaqif Səməd Vurğunda, Səməd Vurğun, Hüseyn Arifdə, Nəriman Həsənzadəsə və Barat Vüsalda) Barat hər cür "izm"lərdən uzaq

**Mirvərid Dilbazi,
 Xalq şairi.**

**Nizami Cəbrayıl,
 Akademik, Millət vekili.**

olaraq milli dəyərlərimizi, daha çox kişiliyi, mərdliyi, vüqarlı olmağı vəsf edir.
 Barat Vüsal doğma torpağın nefəsini cəy-yerine, ədəb-ərkanını ürəyinə çəkmiş görkəmli Azərbaycan şairidir.
 Barat Vüsal kimi şairlər yalnız ataların bəyindən yox, ataların yolundan gəlir.
 Barat Vüsalın poetik emosiyası (epik emosiyası) yalnız ritmik intonasiya hadisəsi deyil, həm də şeirlərinin ideyasıdır, fəlsəfi refleksiyasıdır.
 Barat Vüsal tariximizin şairidir. Tarixi şəxsiyyət onun poeziyasında mifə, simvola çevrilir. Bu poeziyanın strukturunu "mən" əvəziyyəti müəyyənləşdirir: "Mən" mənəmlik deyil, "Mən"-Sən'dir, "O" -dur, "Onlar" dir, Qazaxdır, Azərbaycanca'dır!
 Sufiyana qənaəti də bunu təsdiq edir:
**...Biri, amma bir deyiləm,
 Nə bilim, necə adamam?!
 Baratın canında, ruhunda Mövladanın,
 Nizamiden gələn hikmət dərmanı var.
 Barat Vüsal yaradıcılığı bütövlükdə türk insanının, qazaxının bedli dəyər səhəməsidir.**
**Rüstəm Kamal,
 Tənqidçi alim.**

-14-
 Qələm qardaşım Barat Vüsal təbiətin özü kimi təbii şairdir, gah bəhər kimi çağlayır, gah payız niskilini xatırladır, gah qışın qarına-buzuna dönüb susur. Bu hələ-hələ düşmələrin içində olduğundan xəbər verir. Çıçaqna bilmək, buludlara bilmək, xəzənə dönmək və təbiətin sirti-sehri döndüşü kimi təzədən puçurlamaq, dolub-doluxsunmaq... Təbii şairliyin, anadan gələn saz-söz adamı olmağın- vergili olmağın ayn göstəricisi yoxdu...
**Məhəmməd Qasım,
 Azərbaycan Ağsaqqal Birliyinin sədri,
 Əməkdar Elm xadimi.**

-15-
 Barat Vüsalın yazdığıların arasında ələ şeirlər, bəndlər, misralar var ki, onlar tək bədi-dünya dəyərlərinə görə deyil, heqiqət ədəbi yaradıcılıq istiqamətini nişan verir. Böyük polyak şairi Miłosz yazırdı ki, heqiqət poeziyası dini tərkiblidir. Barat Vüsal bunu ələ şeirin özüylə deyir:
**Bir müqəddəs yazı itib,
 Tapan gərək, izi itib.
 Alahın bir sözü itib,
 Şair o sözü axtır.**

-16-
 Həyatımda Qazax bölgəsindən Nüsrət Kəsəmənlə qədər ikinci bir kimseni həm şair, həm də insan kimi sevməyən bir qarabağlı olaraq, Barat Vüsalı da indi həmin sevginin bərabərində götürürəm. Elə bil ki, o sevgi Nüsrət Kəsəmənlədən sonra öz ünvanını bir az da genişləndirib, bir az da böyüdü. Və bundan da təbii ki, şəxsən mən çox məmnunam.
 Barat Vüsal şair olaraq əbədi -yaşantılıq qazanıb...

**Səlim Babuluglu,
 Dünya Ədəbiyyatı Jurnalının baş redaktoru**

**Səlim Babuluglu,
 Dünya Ədəbiyyatı Jurnalının baş redaktoru**

**Əbülbət Mədəbşözü,
 "Ədəbi qəzetin baş redaktoru 1-ci müavini.**